

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра менеджменту організацій

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістр
зі спеціальності 073 "Менеджмент"

на тему: «Управління ризиками діяльності логістичного підприємства»

Виконавець:
студент ФМОІТ 64 групи
Нирян Андрій Вікторович _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

Науковий керівник:
канд.екон.наук, доцент
Волчек Руслан Миколайович _____
(прізвище, ім'я, по батькові) /підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Управління ризиками діяльності підприємства є важливим у будь-який час, оскільки підприємства можуть стикатися з ризиками, які впливають на їхню стабільність та ефективність. Незалежно від економічної ситуації в країні або галузі, ризики можуть бути викликані різними факторами, такими як фінансові коливання, зміни в попиті на продукцію, техногенні катастрофи, зростання конкуренції, тощо.

Удосконалення системи управління ризиками дозволяє підприємствам не лише передбачати можливі загрози, а й мінімізувати їх вплив на ключові показники діяльності. Моніторинг ризиків є важливим інструментом для забезпечення стійкості підприємства, адже це дозволяє оперативно реагувати на потенційні кризові ситуації, зберігати конкурентні позиції та адаптуватися до змін у ринковому середовищі.

Метою кваліфікаційної роботи є дослідження теоретико-методичних основ управління ризиками підприємства та розробка пропозицій щодо їх мінімізації у діяльності досліджуваного підприємства ТОВ «Лайт-транс».

Об'єктом дослідження є ТОВ «Лайт-транс».

Предметом дослідження є теоретичні та практичні проблеми, пов'язані з системою управління ризиками діяльності підприємства, що включає процеси ідентифікації, аналізу, оцінки, прогнозування, моніторингу та мінімізації ризиків, які можуть впливати на ефективність, стійкість і конкурентоспроможність підприємства.

Завдання, що вирішуються в роботі:

- дослідити сутність та класифікацію ризиків, притаманних діяльності підприємства;
- систематизувати існуючий методичний інструментарій ідентифікації ризиків на підприємстві;
- обґрунтувати необхідність впровадження системи ризик-менеджменту на підприємстві;
- провести аналіз зовнішнього та внутрішнього середовища підприємства;

- провести оцінку ризикованості діяльності та ефективності наявної системи ризи-менеджменту на підприємстві;
- надати пропозиції, впровадження яких дозволить мінімізувати та не допускати проявів ризиків у діяльності ТОВ «Лайт-транс».

Методи дослідження. Для розв’язання поставлених завдань у роботі використовувалися такі методи: метод системного аналізу, методи побудови таблиць, схем і графіків, статистичні методи дослідження, в тому числі методи аналізу динаміки, середніх і відносних величин – для виявлення тенденцій у зміні основних показників діяльності підприємства; методи сучасних комп’ютерних технологій обробки даних, а саме ABC-аналіз – для розмежування на групи дебіторів підприємства.

Практична важливість даної роботи виражена у формуванні шляхів запобігання розвитку ризиків на ТОВ «Лайт-транс», що у подальшому покращить фінансовий стан підприємства.

Новизна одержаних результатів дослідження полягає у наступному:
набули подальшого розвитку:

- методичні підходи щодо ідентифікації ризиків у діяльності підприємств у частині ранжування ризик-факторів, виявлених за допомогою SNW-аналізу й традиційного економічного аналізу, а також обґрунтування критеріїв ефективності функціонування системи ризик-менеджменту на підприємстві.

Інформаційна база дослідження. Теоретичною основою кваліфікаційної роботи є роботи українських і зарубіжних науковців за темою дослідження, монографії та статті. У роботі використана офіційна статистична інформація щодо стану логістичної галузі в Україні, дані мережі Internet, а також практичні дані ТОВ «Лайт-транс».

Публікації. Основні результати роботи опубліковані у тезах на тему: Нирян А.В. Особливості побудови карти ризиків підприємства. Актуальні проблеми менеджменту : матер. VIII студентської конф. (листопад 2024 р.) Одеса : ОНЕУ, 2024. С. 73–76.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі *«Теоретичні засади управління ризиками у діяльності підприємства»* було розглянуто різні трактовки поняття «ризик», його різновиди та методологію визначення.

У другому розділі *«Аналіз системи ризик-менеджменту логістичного підприємства ТОВ «Лайт-транс»* здійснено аналіз зовнішнього середовища, вивчено загальну економічну характеристику досліджуваного підприємства. Також у роботі проаналізовано стан фінансової стійкості підприємства та надано характеристику системі ризик-менеджменту підприємства.

У третьому розділі *«Шляхи вдосконалення системи управління ризиками на ТОВ «Лайт-транс»»* запропоновано заходи, що повинні зменшити ризики, що несуть найбільшу загрозу фінансовій стабільності підприємства.

ВИСНОВКИ

Дослідження, проведене у даній кваліфікаційній роботі, дає підстави для таких висновків.

1. За результатами систематизації наукових джерел, встановлено, що ризик притаманний будь-якій діяльності, яка здійснюється в умовах конкуренції. Також виявлено, що ризики можуть класифікуватися за наступними ознаками: масштабом, ступенем системності, рівнем виникнення, терміном дії, часом прояву, формою прояву, характером прояву, джерелами виникнення, сферою походження, фактором виникнення, характером дії, рівнем (ступенем), сферою впливу, причинами виникнення, ступенем обґрунтованості.

2. Систематизація методичного інструментарію діагностики ризиків у діяльності підприємства свідчить, що методи оцінки ризиків, як якісні, так і кількісні, демонструють свою ефективність у залежності від специфіки завдань та доступних ресурсів підприємства. Зокрема, якісні підходи, такі як метод Делфі та карта ризиків, дозволяють виявити потенційні загрози на основі експертних оцінок, тоді як кількісні моделі, включаючи метод Монте-

Карло та модель Конона і Гольдера, забезпечують точність у розрахунках і прогнозах.

3. Запорукою збереження життєздатності будь-якого підприємства в умовах нестабільного зовнішнього середовища є усвідомлення необхідності комплексного підходу до управління ризиками, що включає їх ідентифікацію, аналіз, моніторинг і модифікацію. Оцінка ефективності системи ризик-менеджменту дозволяє підприємствам не лише мінімізувати негативні наслідки невизначеності, але й отримувати конкурентні переваги, покращуючи фінансові показники та забезпечуючи стабільний розвиток.

4. Результати аналізу зовнішнього середовища, у якому функціонує досліджуване логістичне підприємство ТОВ «Лайт-транс» свідчать, що вантажообіг дунайських портів після початку військових дій в Україні різко виріс внаслідок морської блокади портів Чорного моря у 2022 році, але у 2023 році обсяг вантажоперевезень через чорноморські порти почав поступово повертатись до довоєнних показників. Аналіз внутрішнього середовища ТОВ «Лайт-транс» виявив найнебезпечніші ризики для діяльності підприємства, що потребують дій щодо зменшення їхнього впливу. У результаті аналізу показників фінансової стабільності було встановлено низку негативних явищ: зменшення чистого доходу від надання логістичних послуг; зниження оборотності активів підприємства, зокрема сповільнення тривалості обороту його дебіторської заборгованості; збільшення постійних витрат. Модель Конона і Гольдера показала, що ймовірність затримування здійснення платежів підприємством становить приблизно 30%.

5. За допомогою карти ризиків нами була проведена оцінку ризикованості діяльності ТОВ «Лайт-транс», й було виявлено, що найнебезпечнішими для підприємства є: ризик простоїв; втрата ключових клієнтів; зниження попиту та коливання обсягів замовлення. Найменш значними ризиками для підприємства є невизначеність у правовому регулюванні; рівень безробіття; зміни у податковому законодавстві та зниження ВВП.

6. На основі проведеного аналізу нами було запропоновано та обґрунтовано заходи, що повинні зменшити ризики, що несуть найбільшу загрозу фінансовій стабільності підприємства. Так, купівля власного річкового транспортного судна зменшить кількість невиконаних замовлень, спричинених недобросовісними власниками суден. Визначено, що здійснення запропонованого заходу збільшить рентабельність підприємства на 4,9%. За результатами ABC-аналізу була запропонована система знижок для найвідповідальніших дебіторів. Було пораховано, що при знижці у 7% обсяг надання логістичних послуг для найвідповідальніших дебіторів зросте на 41,3% при необхідній для даного значення знижки 26,9%. У зв'язку зі збільшенням обсягу вантажообігу портів Чорного моря нами була запропоновано розширити діяльність підприємства на чорноморські порти. Було пораховано, що дохід від запропонованого заходу складатиме 11, 7 млн. грн з терміном окупності три місяці.

АНОТАЦІЯ

Нирян А. В.. «Управління ризиками діяльності логістичного підприємства».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності 073 «Менеджмент»

Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2024.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти управління ризиками підприємства, зокрема етапи виявлення ризиків, методологія подолання ризиків, також особливості щодо комплексного підходу в управлінні підприємством в умовах військових дій.

Проаналізовано фінансовий стан досліджуваного підприємства. Надано характеристику галузі діяльності підприємства. Проаналізовано ризик фактори, що загрожують підприємству.

Запропоновано рекомендації щодо зменшення та нівелювання ризиків. У роботі обґрунтовано ефективність купівлі власного водного транспорту, що приведе до збільшення показника рентабельності наданих послуг з 19,5% до 24,4%. На основі ABC-аналізу запропонована система знижок, яка збільшить обсяг надання послуг у певних дебіторів на 41,3%. Було запропоновано розширити діяльність підприємства на порти Чорного моря з терміном окупності у 0,25 роки.

Ключові слова: ризик, карта ризиків, ABC-аналіз, NPV-проект, морські перевезення, фінансова стабільність, логістична галузь.

ANNOTATION

Niryan A. V. "Risk management of the activities of a logistics enterprise".

Qualification work for obtaining a master's degree in the specialty 073 "Management"

Odessa National Economic University. – Odesa, 2024.

The paper considers theoretical aspects of enterprise risk management, in particular the stages of risk identification, the methodology for overcoming risks, as well

as the features of an integrated approach to enterprise management in conditions of military operations.

The financial condition of the studied enterprise **is analyzed**. The characteristics of the enterprise's industry are provided. The risk of factors threatening the enterprise are analyzed.

Recommendations are proposed for reducing and leveling risks. The paper substantiates the effectiveness of purchasing its own water transport, which will lead to an increase in the profitability of the services provided from 19.5% to 24.4%. Based on the ABC analysis, a discount system is proposed that will increase the volume of services provided to certain debtors by 41.3%. It was proposed to expand the company's activities to the ports of the Black Sea with a payback period of 0.25 years.

Keywords: risk, risk map, ABC analysis, NPV project, maritime transportation, financial stability, logistics industry.